Caruna (Caruna Oy ja Caruna Espoo Oy) 21.10.2026

Carunan lausunto valtioneuvoston asetuksesta eräiden valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavien työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan kuuluvien asioiden maksullisista suoritteista, VN/25915/2026

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavien työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan kuuluvien asioiden maksullisista suoritteista.

Caruna Oy ja Caruna Espoo Oy, jäljempänä ”Caruna”, kiittävät mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteavat lausuntonaan seuraavaa.

Caruna suhtautuu myönteisesti lunastus- ja ennakkohaltuunottolupien maksullisuuteen, mikäli maksu käytetään yksinomaan käsittelyn nopeuttamiseksi ja samalla käsittelylle asetetaan selkeä maksimiaika. Maksullisuuden tulee näkyä hakijalle lupamenettelyn parempana sujuvuutena, ennakoitavuutena ja palvelutasona.

1 Lupakäsittelyn resursointi ja tavoiteaika

Carunan sähköverkon kehittäminen perustuu sähkömarkkinalain mukaisiin verkon kehittämis- ja liittämisvelvoitteisiin. Suurjännitteisen jakeluverkon hankkeet ovat välttämättömiä muun muassa puhtaan siirtymän, teollisuuden sähköistymisen, uuden sähköntuotannon ja suurten kulutuskohteiden mahdollistamiseksi.

Lunastuslupakäsittelyn viivästyminen vaikuttaa suoraan sähköverkon rakentamisaikatauluun ja voi viivästyttää myös verkkoon liittyviä tuotanto-, kulutus- ja teollisuushankkeita. Tämän vuoksi perittävät maksut tulee kohdentaa lupakäsittelyn resursointiin ja käsittelyprosessin kehittämiseen esimerkiksi digitaalisin ratkaisuin. Maksullisuus ei saa muodostua hakijoille pelkäksi lisäkustannukseksi ilman, että käsittelyajat samalla lyhenevät.

Caruna pitää tarkoituksenmukaisena, että käsittelylle asetetaan selkeä ja seurattava määräaika. Tavoitteena tulisi olla asian ratkaiseminen enintään kuudessa kuukaudessa siitä, kun hakemus sisältää asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot. Lainsäädäntöön on viime aikoina lisätty muitakin rakentamista ja investointeja sujuvoittavia määräaikoja, kuten 1.1.2026 voimaan tullut rakentamislupien käsittelyä koskeva rakentamislain 68 a §.

2 Maksujen kustannusvastaavuus

Asetusluonnoksen mukaan lunastusluvasta perittäisiin 18 500 euroa. Sama maksu perittäisiin lunastusluvasta erilleen annettavasta ennakkohaltuunottoluvasta. Perustelumuistiossa ei kuitenkaan esitetä suoritekohtaisia työmäärä- tai kustannuslaskelmia.

Caruna katsoo, että maksujen kustannusvastaavuus ja määräytymisperusteet tulee esittää avoimesti. Jos ennakkohaltuunottoluvan käsittelyssä hyödynnetään lunastuslupaa varten toimitettua

aineistoa ja tehtyä viranomaisharkintaa, erillisen maksun tulee vastata vain päätöksestä aiheutuvaa todellista lisätyötä.

Lisäksi jää epäselväksi, mitä erilleen annettavalla ennakkohaltuunottoluvalla tarkoitetaan ja missä tilanteissa siitä perittäisiin erillinen maksu. Nykyisellä muotoilulla Caruna ymmärtää, että ainoastaan lunastusluvasta erillisenä annettu ennakkohaltuunottolupa kustantaa 18 500 euroa. Eli jos lunastusluvan yhteydessä annetaan myös päätös ennakkohaltuunotosta, sisältyy tämä ennakkohaltuunottolupa yhteen 18 500 euron maksuun lunastusluvan kanssa. Selkeyden vuoksi tämä olisi hyvä mainita kohdassa 1.1 esimerkiksi “Päätös voimansiirtolinjaa, maakaasuverkostoa tai muuta näihin verrattavaa hanketta koskevasta lunastusluvasta *sekä samanaikaisesti annettavasta ennakkohaltuunottoluvasta* 18 500 €”.

3 Verkkohankkeiden tasapuolinen käsittely

Kantaverkko ja suurjännitteiset jakeluverkot muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Myös suurjännitteisen jakeluverkon hanke voi olla välttämätön merkittävän teollisen investoinnin, energiantuotannon, suuren kulutuskohteen tai alueellisen toimitusvarmuuden mahdollistamiseksi.

Caruna katsoo, että yhteiskunnallisesti merkittäviä kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon hankkeita tulee kohdella lupakäsittelyssä tasapuolisesti, mikäli lupakäsittelyn maksu on hankkeille samansuuruinen. Mahdollisen kiireellisyys- tai etusijamenettelyn tulee perustua hankkeen yhteiskunnalliseen merkitykseen, kiireellisyyteen ja riippuvuussuhteisiin eikä verkonhaltijan asemaan tai verkkotyyppiin. Riippuvuussuhteilla Caruna tarkoittaa tässä esimerkiksi alueellista kokonaisuutta. Sähköverkko on yhtenäinen kokonaisuus, jolloin tarkoituksenmukaista ei ole priorisoida yksittäistä hanketta, jos verkon kapasiteetin parantaminen jää kuitenkin odottamaan alueen / kokonaisuuden viimeistä lupaa ja rakentamisen valmistumista.

4 Yhteenveto

Caruna kannattaa lunastus- ja ennakkohaltuunottolupien maksullisuutta edellyttäen, että:

- maksut kohdennetaan lupakäsittelyn resursointiin
- maksullisuus johtaa käsittelyaikojen konkreettiseen lyhentymiseen
- käsittelylle asetetaan selkeä ja seurattava määräaika
- maksut vastaavat suoritteiden todellista työmäärää
- samasta hankkeesta perittävien maksujen yhteismäärä on kohtuullinen
- kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon yhteiskunnallisesti merkittäviä hankkeita kohdellaan tasapuolisesti.

Mikäli maksullisuus ei johda lupakäsittelyn nopeutumiseen, maksu muodostuu sähköverkkoinvestointeja ja viime kädessä verkkopalvelujen asiakkaita rasittavaksi lisäkustannukseksi ilman uudistukselle asetetun tavoitteen toteutumista.